

Minies VVE plan

Voor- en vroegschoolse educatie

Versie: juli 2024

Inhoudsopgave

1. Visie en doelstellingen	4
1.1. Algemene doelstelling.....	4
1.2. Algemene visie organisatie.....	4
1.3. VVE.....	5
VVE INDICATIE	6
1.4. Visie Minies op VVE.....	6
2. Vroeg voorschools educatie programma Uk & Puk	8
2.1. Het aanbod en de begeleiding	8
2.1.1. WIE IS PUK?.....	8
2.1.2. OPBOUW PUK ACTIVITEIT	8
2.2. Uk en Puk in de praktijk	9
2.2.1. INRICHTING EN MATERIALEN	9
2.2.2. DAGRITME IN RELATIE TOT ACTIVITEITEN	9
2.2.3. VRIJ SPEL	11
2.2.4. OPBRENGSTGERICHT WERKEN DOOR MIDDEL VAN OBSERVEREN	12
2.2.5. KINDEREN MET EEN VVE INDICATIE	12
2.2.6. KINDBESPREKINGEN EN OUDERGESPREKKEN	12
2.2.7. DOORGAANDE LIJN MET HET BASISONDERWIJS.....	13
2.3. Ontwikkelingsstimulering doormiddel van Uk & Puk.....	14
Ontwikkeling van de taalontwikkeling binnen Uk & Puk	14
Kinderen met een VVE indicatie binnen Uk & Puk	14
Ontwikkeling van de motorische vaardigheden binnen Uk & Puk.....	15
Ontwikkeling van de beginnende rekenkunde binnen Uk & Puk.....	15
Ontwikkeling van de sociaal-emotionele ontwikkeling binnen Uk & Puk.....	15
3. Ouderbetrokkenheid	16
3.1. Doel van de ouderbetrokkenheid.....	16
3.2. Ouderbetrokkenheid in de praktijk	17
BETROKKENHEID BIJ DE THEMA'S VAN UK EN PUK	17
THUIS ACTIVITEITEN/NIEUWSBRIEVEN	17
OUDERPARTICIPATIE	18
Bijlagen	19
Bijlage 1: Formulier speciale aandacht VVE voor pedagogisch professional en ouder	19

1. Visie en doelstellingen

1.1. Algemene doelstelling

Kinderopvang Minies biedt dagopvang aan kinderen van 6 weken tot 4 jaar. Binnen de dagopvang biedt Minies een gecertificeerd VVE- programma aan (Voor- en Vroegschoolse Educatie) voor alle twee tot vierjarige kinderen die gebruik maken van onze peuter voorziening. Alle Tilburgse peuters hebben recht op minimaal 2 dagdelen peuteropvang per week. Sommige peuters hebben extra aandacht of hulp nodig bij hun (taal)ontwikkeling. Zij krijgen van het consultatiebureau een zogenoemde VVE-indicatie. Hiermee mogen zij een extra dagdeel naar de peuteropvang. De gemeente betaalt dit extra dagdeel. Voor meer informatie verwijzen we u naar de website van de gemeente: <https://www.tilburg.nl/inwoners/onderwijs-en-kinderopvang/peuteropvang/>.

Minies biedt VVE aan op de peutergroep op de volgende dagdelen:

- Maandag: 08.00 uur t/m 13.30 uur
- Dinsdag: 08.00 t/m 13.30 uur
- Donderdag: 08.00 t/m 13.30 uur

Voor- en Vroegschoolse Educatie wordt 40 regionale schoolweken per schooljaar aangeboden. In de 12 regionale schoolvakanties wordt er geen VVE aangeboden.

1.2 Algemene visie organisatie

Ieder kind heeft recht op kwalitatief de beste opvang die er is. Ieder kind is uniek en wordt als individu benaderd. Kinderen maken samen met elkaar de groep. In de diversiteit van de kinderen zien we een uitdaging. We laten ieder kind in zijn waarde en respecteren het individu. Kinderen nemen actief en zelfstandig, voor zover hun ontwikkeling dat toelaat, deel aan de activiteiten gedurende de dag.

Minies respecteren dit initiatief. Wij luisteren naar de kinderen en sluiten aan bij de dingen die kinderen kunnen. Vanuit deze visie stimuleren wij de kinderen in hun algehele ontwikkeling. Minies gaan bij het werk uit van de dialoog en werkt nauw samen met andere organisaties, zoals onderwijs en jeugdgezondheidszorg GGD en natuurlijk met de ouder. De voornaamste doelstelling van de samenwerking is de zorg in de breedste zin van het woord voor de kinderen van Tilburg te optimaliseren, een doorgaande lijn te waarborgen en elkaar als samenwerkingspartner beter te leren kennen.

Het is belangrijk dat kinderen zich bij kinderopvang Minies veilig en vertrouwd voelen. Als kinderen zich op hun gemak voelen en vertrouwen hebben in de medewerkers en de speelomgeving, dan geeft dit een kind de ruimte om de wereld om zich heen te gaan verkennen en om op onderzoek uit te gaan. Een goed pedagogisch klimaat wil zeggen dat er tijd en rust is om met elkaar fijne dingen te doen. Het is belangrijk om kinderen niet op te jagen in hun ontwikkeling. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We gaan uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden. Goede ingerichte ruimtes dragen daarnaast ook bij aan een prettig en positief pedagogisch klimaat. Een ruimte moet veel mogelijkheden en keuzes bieden om te spelen, te onderzoeken en te experimenteren.

1.3 VVE

Het kabinet heeft in het regeerakkoord extra geld uitgetrokken, voor het bestrijden van taalachterstanden bij jonge kinderen en de verbetering van de kwaliteit van VVE. Belangrijke speerpunten bij de verbeteringen van de voorschoolse educatie zijn;

- een meer opbrengstgerichte aanpak
- goede interne kwaliteitszorg
- professionalisering van de Pedagogisch professionals
- het versterken van de ouderbetrokkenheid.

De minister wil bereiken dat kinderen met zo min mogelijk taalachterstand naar de basisschool gaan. Op de lange termijn verdienen deze investeringen zichzelf terug. Door extra in te zetten op het tegengaan van taalachterstanden bij jonge kinderen worden de kansen op een succesvolle schoolloopbaan voor deze kinderen groter.

Voorschoolse educatie is bedoeld voor peuters van 2 t/m 4 jaar en vindt plaats binnen de peutergroepen van Minies. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de facilitering en indicering van voorschoolse educatie.

Binnen de gemeente Tilburg is de Jeugdgezondheidszorg (GGD) verantwoordelijk voor de indicering van een VVE kind, deze kinderen noemen we doelgroepkinderen.

Het extra aanbod voor VVE geïndiceerde kinderen wordt, voor het voorschoolse deel, door de gemeente gefinancierd uit het OAB budget. We hebben ervoor gekozen om ook VVE aan te gaan bieden op onze locaties om alle kinderen een gelijke ontwikkelingskans te bieden.

Het VVE beleid bij Minies wordt vormgegeven door zes VVE kwaliteitsaspecten;

- Algemene informatie over de voorschool in het kader van de voorschoolse educatie
- Ouderbetrokkenheid bij het voorschoolprogramma
- De kwaliteit van de uitvoering van de voorschoolse educatie
- De ontwikkeling, begeleiding en zorg

- De kwaliteitszorg binnen de voorschool
- De doorgaande lijn

VVE INDICATIE

Als we bij Minies inschatten dat kinderen veel baat zouden hebben bij een extra VVE aanbod, verwijzen we ouders graag door naar het consultatiebureau. Als ook de jeugdverpleegkundige inschat dat een kind (op een bepaald gebied) extra ondersteuning nodig heeft, kan hij/zij een indicatie afgeven voor een extra dagdeel van 5,5 uur bij een kinderdagverblijf zoals Minies. Dit extra dagdeel is enkel van toepassing als kinderen al minimaal 11 uur opvang afnemen. Een derde dagdeel van 5,5 uur wordt in dit geval door de gemeente vergoed. Bij deze doorverwijzingen maken we gebruik van het protocol toeleiding VVE in de gemeente Tilburg.

Wij bieden, voor kinderen die regulier opvang afnemen, ook VVE aan. Concreet houdt dit aanbod in dat er 3 keer per week, verdeeld over drie ochtenden (maandag, dinsdag en donderdag) VVE aangeboden wordt.

1.4 Visie Minies op VVE

Kinderopvang Minies is van mening dat jonge kinderen leren door te spelen, ontdekken, ervaren, beleven en integreren. Door aan te sluiten bij wat de kinderen kunnen, het kind spelenderwijs kennis te laten maken met de wereld om zich heen en het integreren van ervaringen uit spel, krijgen zij de kans om zich steeds verder te ontwikkelen.

Het VVE programma Uk & Puk biedt ons kinderdagverblijf en dan met name de peutergroepen de structuur en inspiratie om kinderen zo veel mogelijk kansen te bieden om zich te kunnen ontwikkelen. Dit doen we door binnen onze thema's geplande activiteiten aan te bieden. Maar ook door binnen het dagprogramma allerlei rituelen en situaties aan te grijpen om iets te leren of te ontdekken. Het uitgangspunt is altijd dat de activiteiten de interesse van kinderen moeten prikkelen en dat de kinderen plezier hebben. Wij weten namelijk dat kinderen daardoor veel meer betrokken zijn en dat ervaringen daardoor veel beter bijblijven. In de praktijk zien we dan ook regelmatig dat de kinderen staan te popelen om mee te doen of vragen om een activiteit nog eens te doen. Hoewel het plezier van de kinderen voorop staat en we ook graag met spontane activiteiten werken, zijn Pedagogisch professionals op de achtergrond bewust bezig met de inhoud van de activiteiten. Zij plannen de activiteiten in en kijken daarbij naar welk doel zij met de kinderen willen bereiken.

Pedagogisch professionals richten zich hierbij op de brede ontwikkeling van kinderen. Dit betekent dat de doelen waar zij met de kinderen aan werken gericht zijn op de taal-spraakontwikkeling, cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en lichamelijke- en motorische

ontwikkeling. Bij Minies wordt op alle groepen met de thema's van Uk & Puk gewerkt. Hoe de activiteiten worden vormgegeven en naar welke doelen Pedagogisch professionals kijken, hangt af van de groep en de (ontwikkelings-)leeftijd van de kinderen. De jongste kinderen zijn vooral bezig met het ontdekken en opdoen van ervaringen. Hoe ouder de kinderen worden, hoe meer aandacht er gaat naar het oefenen van bepaalde vaardigheden.

Naast de aangeboden activiteiten hebben de kinderen ruim de kans op tijdens het spelend leren, spelenderwijs met de VVE-thema's bezig te zijn in de themahoeken op de groep.

Als laatste zien wij een goede samenwerking met het basisonderwijs van groot belang. Niet alleen door kinderen bij ons op de opvang zo goed mogelijk te stimuleren maar ook door het creëren van een doorgaande leerlijn krijgen de kinderen alle kansen om zich goed te ontwikkelen op jonge leeftijd. Om deze reden observeren wij met het observatiesysteem KIIK! Welke vervolgens wordt overgedragen aan het basisonderwijs, waarbij zij systematisch de ontwikkelingsdoelen van kinderdagverblijf Minies kunnen doorzetten.

2. Vroeg voorschools educatie programma Uk & Puk

2.1 Het aanbod en de begeleiding

Het VVE programma 'Uk & Puk' is een vroeg voorschools educatieprogramma dat gericht is op kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Spelen staat hierbij centraal. Het programma bestaat uit tien thema's die aansluiten op de belevingswereld van alle kinderen.

Elk thema bevat 12 activiteiten: 3 activiteiten voor de grote groep, 7 activiteiten voor kleine groepjes van maximaal 3 kinderen en 2 activiteiten om met kinderen individueel te doen.

Bij Minies bieden wij momenteel alleen op de peutergroepen (erkend) VVE aan. Op de verticale groep bij Minies en de babygroep bij Minies laten zij zich inspireren door Uk & Puk en de bij behorende thema's die terug te vinden zijn op de jaarplanning van de locatie. Alle ontwikkelingsgebieden staan binnen het programma centraal. Zo is er tijdens de activiteiten veel aandacht voor de cognitieve & taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuigelijk ontwikkeling en de beginnende rekenprikkel. De activiteiten zijn niet als een lerende schoolse activiteit ingedeeld, maar juist leren door actief bezig te zijn en lekker te spelen. Met behulp van de activiteiten van Uk & Puk grijpen en creëren Pedagogisch professionals kansen om kinderen leerervaringen op te laten doen en deze te koppelen aan wat er op de groep leeft.

2.1.1 WIE IS PUK?

Puk is een pop die woont in de peutergroep. Puk is soms wat onhandig, lief, trouw, optimistisch, een vriendje, logeermaatje, praatknuffel. Puk maakt dezelfde dingen mee als de peuters. De thema's en activiteiten worden door Puk ingeleid en Puk creëert daarmee herkenbare en veilige situaties.

Voorbeelden van thema's zijn: "Oef wat warm" en "Eet smakelijk" voor peuters. Bij ieder thema worden meerdere activiteiten gedaan die aansluiten bij het dagritme van de groep. Zoals tijdens het binnenkomen, in de kring en het spelen.

2.1.2 OPBOUW PUK ACTIVITEIT

De activiteiten doen een beroep op de actieve betrokkenheid van de kinderen. Ze worden gestimuleerd om zelf ontdekkingen te doen en er wordt op allerlei manieren taal uitgelokt. Alle activiteiten beginnen met een introductie. Deze fase is bedoeld om achtergrondkennis op te roepen en de kinderen te motiveren om mee te doen. Elke activiteit bevat ook een moeilijkere variant, bedoeld voor oudere of meer taalvaardige kinderen. Hiermee dagen we de kinderen uit op een hoger niveau. Er zijn verschillende soorten activiteiten: spel, spel in themahoek, ontdekken, knutselen, voorlezen, kring, expressie en bewegen.

2.2 Uk en Puk in de praktijk

VVE wordt drie ochtenden per week aangeboden van 8:00 tot 13.30 uur dit is 5.5 uur per dag, totaal 16,5 uur per week. Spelenderwijs komen de kinderen in aanraking met alle facetten van VVE, Vroege Voorschoolse Educatie. Samen eten ze aan tafel fruit, brood of een warme maaltijd. Binnen de methode Uk & Puk wordt gewerkt met thema's die aansluiten bij de belevingswereld van jonge kinderen. Bij elk thema zijn aansprekende activiteiten uitgewerkt voor 3 leeftijdsgroepen (0-1,5 jaar, 1,5-2,5 jaar en 2,5-4 jaar). De activiteiten zijn gevarieerd: spel, spel in een themahoek, ontdekken, knutselen, voorlezen, kring, expressie, bewegen, tijdens verzorgingsmomenten. Per jaar worden er minimaal 5 thema's aangeboden die bij de leefwereld van de kinderen passen. Kinderen ontwikkelen zich op een speelse manier en de pop Puk helpt daarbij. Puk is het vriendje van de kinderen. Hij biedt troost en is een maatje bij wie de kinderen zich veilig voelen. Bij peuters vanaf 2,5 jaar en ouder wordt ook gekeken naar de ontluikende vaardigheden, zoals rekenen en geletterdheid. Deze zijn van groot belang voor de aansluiting op de basisschool.

2.2.1 INRICHTING EN MATERIALEN

Aan het begin van elk thema worden themahoeken gecreëerd, speelmateriaal passend bij het thema toegevoegd aan de bestaande hoeken en wordt het materiaal vanuit het VVE-programma Uk & Puk toegevoegd aan de inrichting van de ruimte. Hierdoor wordt het thema niet alleen met activiteiten gestimuleerd, maar ook spelenderwijs tijdens de vrije spelmomenten in de themahoek. De inrichting en beschikbare materialen stimuleren de kinderen op alle fronten. De Pedagogisch professional zorgt ervoor dat de omgeving geordend en overzichtelijk is zodat het duidelijkheid schept voor het kind.

Dit is terug te zien op de groep in pictogrammen (foto's van Puk) bij de afgebakende speelhoeken, pictogrammen op de bakken met hierop het speelmateriaal dat erin hoort, de dagritmekaarten en de themawoorden die zichtbaar ophangen in de groep.

Het materiaal dat vanuit het VVE programma Uk & Puk beschikbaar is:

- o Handpop Puk
- o Tien thema's met activiteiten
- o Knieboeken
- o Kijkboeken

Daarnaast voegen de peutergroepen zelf passend speelmateriaal toe aan de themahoeken aan en zorgt ervoor dat er thema gerichte boeken op de groep aanwezig zijn. De diverse thema's zijn geordend is speciale gemaakte 'thema bakken' zodat alles gemakkelijk gepakt en wanneer nodig aangepast kan worden.

2.2.2 DAGRITME IN RELATIE TOT ACTIVITEITEN

Gedurende de ochtend op de peutergroep worden er op diverse momenten activiteiten aangeboden aan de kinderen. Dit zijn twee of drie vaste momenten per dag, maar daarnaast wordt de ontwikkeling ook gestimuleerd gedurende de tafelmomenten en bijvoorbeeld het vrij spel. Het spel in

de hoeken kan ook bestaan uit begeleid spel waarbij een Pedagogisch professional meespeelt en het spel verrijkt. Een thema van Uk en Puk duurt gemiddeld 6 weken, waarbij er 2 verschillende activiteiten gedurende de week aangeboden die worden herhaald.

Het dagritme op de peutergroepen bij Kinderopvang Minies ziet er als volgt uit:

- 07.30-9.00: Binnenkomst, warme welkom pedagogische professional vanuit naar de kinderen en vrij spel.

Tussen 7.30-9.00 delen de pedagogische professionals ook informatie uit naar elkaar over bepaalde kinderen of situaties. Ouders brengen hun kinderen en leggen meegenomen spulletjes in de bakken en zakken. Vervolgens doen de kindjes (met behulp van ouders of pedagogisch pedagogische professional, nader te noemen als Pedagogisch professional(s)' de schoenen uit. Kinderen komen de groep binnen en met de ouders wordt de overdracht gegaan: hoe het gaat met het kind en of er nog bijzonderheden over het kind zijn waar wij rekening mee moeten houden. De Pedagogisch professional neemt met het kind afscheid van de ouder door te zwaaien bij het raam. Kinderen gaan vervolgens spelen met wat ze zelf kunnen pakken. Op verzoek kan een Pedagogisch professional ook een boekje of puzzel voor ze pakken die ze vervolgens aan tafel maken.

- 09.30-10.00: Tafelmoment met, zingen, fruit en water en verschoonronde

Alle kinderen gaan aan tafel zodat de pedagogische professional de handjes en de gezichten kan poetsen. Dan wordt er aan de hand van het activiteitenbord met de kinderen besproken en aan hen gevraagd wat ze willen doen. Het verloop van de dag wordt besproken en kinderen kunnen aangeven wat voor activiteit ze 's middags willen doen.

Ieder kindje wordt daarna begroet in het goedemorgen-liedje. Hierin zeggen we "Goede morgen X, wat fijn dat jij er bent. Hoe heet kindje naast jou ik denk dat jij die kent." Zodoende voelt ieder kindje zich welkom en kinderen worden uitgedaagd om namen te leren. Daarna kunnen kinderen om de beurt kiezen welke liedje ze willen zingen en dat wordt dan gedaan. Regelmatig heeft de Pedagogisch professional speeltjes verzameld die een liedje vertegenwoordigen zoals; een helikopter, een auto, een olifant. Kindjes kunnen dan zo'n speeltje uitkiezen en vervolgens wordt daarover dan een liedje gezongen. Vervolgens begint de fruitronde aan de hand van het liedje; fruit gaan eten', hip hap hop en 'smakelijk eten' Bij het uitdelen van de bekers wordt vaak geoefend met de kleuren van de bekers en het aantal die door de kinderen worden benoemd en geteld. Na de fruit en drinkronde doen de Pedagogisch professionals de handjes en mondjes van de kinderen nogmaals af.

Dan is het rond 9.30 uur tijd voor de verschoon-en wc-ronde. Kindjes die nog niet zindelijk zijn worden verschoond. Kinderen worden uitgedaagd zelf van de bank af te komen en mee te lopen naar de verschoon-plaats. Daar mogen ze zelf via de trap op de commode klimmen om te gaan liggen.

Kindjes die oefenen op de wc proberen zelf de broek los te maken. Ze doen zelf de broek naar beneden en kunnen zelf op de wc gaan zitten met het opstapje. De Pedagogisch professional daagt hen uit zelf te bepalen welke stappen ze moeten zetten: Plassen; afvegen, broek omhoog doen en

vastmaken. Mouwen opstropen en handjes wassen. De Pedagogisch professional biedt hun zeep aan en geeft instructies hoe de handjes gewassen moeten worden. Kindjes die moeten slapen gaan na de verschoon of wc ronde naar bed.

- 10.00-11.00 uur; Gestructureerd spelen/vrij spelen en buiten spelen

Er wordt met de kinderen een activiteit gedaan die ze eerder hebben gekozen via het activiteitenbord. Dit kan een activiteit aan tafel of op de grond zijn. De tijdsduur van de activiteit wordt bewaakt als het een tafelactiviteit is zodat kinderen niet te lang aan tafel zitten. Op die manier is er ook nog gelegenheid om lekker buiten te spelen.

- 11.00-12.00 uur: Tafelmoment met boterhammen, melk/lauwe thee en wisselmoment.

De kinderen doen na het buitenspelen hun schoenen en hun jas uit. Als ze hulp nodig hebben kunnen ze dat vragen en dan komt Pedagogisch professional helpen. Kindjes die vanochtend naar bed waren gegaan, komen rond 11.30 uur (of later) uit bed en blijven na de boterhammen op. Kindjes die vanochtend een activiteit hebben gedaan, gaan na de boterhammen naar bed. Zodoende is er sprake van een wisselmoment. Aan tafel worden wederom de handjes gepoetst. Gezamenlijk wordt het 'smakelijk eten'-liedje gezongen en vervolgens worden er boterhammen gegeten. De kinderen kiezen uit een gezond beleg en na de 1e boterham wordt er melk gedronken. Daarna kunnen de kinderen voor de tweede boterham kiezen uit een zoet beleg. Zo nu en dan krijgen kinderen plastic bestek om te oefenen met boter smeren. Een derde boterham is mogelijk maar dan wel met gezond beleg.

Daarna krijgen de kinderen nog een beker melk. Vervolgens wordt het ritueel herhaald van handen en mondjes poetsen en naar de wc gaan en verschoonronde.

- 12.00-12.30 uur: Spelen op de mat.

Vrij spelen op de mat of aan tafel. De Pedagogisch professionals poetsen de groep naar aanleiding van het schoonmaakschema (tafels, banken en vloer). De overige schoonmaaktaken worden op een rustig moment tussen 13.00 en 15.00 uur voortgezet door 1 van de meerdere Pedagogisch professionals die op die dag werkzaam zijn.

- 12.30-13.30 uur: vrij spel/ buitenspel

Wederom is er in deze tijdsperiode ruimte voor vrij spel van de kinderen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen na zo'n gestructureerd tafel moment en vast speelplaats ze lekker even door de binnen- of buitenruimte kunnen vertoeven. Kindjes die drie jaar of ouder zijn kunnen als ze willen een opdrachtje op hun niveau maken; zoals zoek de afbeeldingen die bij elkaar horen bij elkaar. Of 'zoek het cijfertje dat bij het aantal objecten hoort.'

2.2.3 VRIJ SPEL

Tijdens het vrij spel mogen de kinderen zelf een activiteit kiezen. We bieden hiertoe materialen aan in open kasten op kinderhoogte, zodat de kinderen het zelf kunnen pakken. Wij gaan uit van respect voor het kind en vertrouwen in zijn/haar ontwikkeling. Kinderen krijgen vrijheid in spel/materiaal

keuze. De materialen in de ruimte sluiten aan bij de ontwikkelingsfase waarin de peuters zich bevinden en zijn zo opgesteld dat zij hen aanzetten tot spelen. Bij het vrijspelen volgen we het spel van de kinderen. Soms speelt de Pedagogisch professional met de kinderen mee. Op deze manier kun je bijvoorbeeld andere kinderen ook bij het spel betrekken of je kunt kinderen helpen hun spel uit te breiden. Als kinderen bijvoorbeeld regelmatig treintje spelen kan de Pedagogisch professional ook instappen en vragen: Waar gaan we vandaag naar toe? Rijd je ook mee?

2.2.4 OPBRENGSTGERICHT WERKEN DOOR MIDDEL VAN OBSERVEREN

Alle kinderen worden gevolgd door middel van het observatie- en registratie instrument Kijk! Kijk is opgebouwd vanuit ontwikkelingslijnen en mijlpalen. Betrokkenheid en basiskenmerken van kinderen zijn de pijlers van Kijk. We houden regelmatig de ontwikkeling van de kinderen bij in het observatieschrift en op afgesproken registratiemomenten wordt een compleet beeld van een kind uitgewerkt. Hierbij krijgen zij een goed beeld van het ontwikkelingsniveau van het individuele kind. Bij het samenstellen van kleine groepjes voor de activiteiten wordt er gekeken naar het ontwikkelingsniveau van kinderen, waarbij groepjes gecreëerd worden van gelijk ontwikkelingsniveau en er ontwikkelingsdoelen worden gesteld. Door deze werkwijze kan de Pedagogisch professional de kinderen de juiste stimulans geven. Daarnaast geeft het observeren de Pedagogisch professionals de kans om de juiste stimulans ten aanzien van de zone van naaste ontwikkeling aan te bieden. De Pedagogisch professional registreert hoe de activiteiten zijn verlopen en noteert de ontwikkelingsgroei van de kinderen.

2.2.5 KINDEREN MET EEN VVE INDICATIE

Voor de kinderen met een VVE-indicatie, wordt er gewerkt met een formulier speciale aandacht en logboek, zie bijlage. Deze twee documenten omschrijven aan welke doelen gewerkt gaat worden en op welke manier. Zo kan het bijvoorbeeld zo zijn dat een activiteit extra wordt herhaald of er wordt extra ondersteuning geboden. Er wordt dan in de themaplanning genoteerd op welke wijze en bij welke activiteit er extra stimulans wordt geboden voor deze kinderen. Deze extra stimulans die nodig is wordt bepaald aan de hand van de opgestelde doelen.

Na het uitvoeren van de actiepunten wordt er geëvalueerd of de aangeboden begeleiding en zorg effect heeft gehad.

H. Tenneij is de GGD verpleegkundige die aan Minies gekoppeld is. Zij komt 2 keer per jaar op bezoek om de indicaties te overleggen met de HBO-coach en pedagogisch professionals van Minies.

2.2.6 KINDBESPREKINGEN EN OUDERGESPREKKEN

De verzamelde informatie van Kijk is een goed hulpmiddel bij de oudergesprekken en kind besprekingen met het team, GGD, school en andere betrokken partners. De VVE kinderen worden tijdens elk werkoverleg binnen het team besproken, of op het moment dat er zorgen zijn.

Als een Pedagogisch professional opvallend gedrag signaleert of bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind, dan maken wij een afspraak om dit met ouder(s)/verzorgers te bespreken. Dit ook met het doel om signalerend en preventief te handelen ten aanzien van opvoedingsproblemen en achterstanden. Kinderopvang Minies maakt deel uit van het samenwerkingsverband Tilburgse

aanpak. Hierdoor kunnen wij eventueel ouders doorverwijzen naar andere externe professionals zoals de GGD vroeg signalering, consultatiebureau of IMW. In het belang van het kind denken wij ook graag mee om u zo goed mogelijk te kunnen helpen.

Er wordt structureel een overzicht bijgehouden van kinderen die zorg nodig hebben. Indien nodig wordt, altijd in overleg met de ouders/verzorgers, de expertise van externe samenwerkingspartners aangevraagd zoals de GGD of huisarts. Daarnaast hebben de GGD en Minies periodiek een overleg waarbinnen aandacht is voor VVE kinderen en de voortgang van de ontwikkeling worden besproken.

Verder hebben we vanuit de GGD een vaste IB consulente (intern begeleider).

Indien nodig kan er altijd een beroep worden gedaan op haar, bij de ingang van zowel Minies hangen haar gegevens bij de ingang, zodat ouders hiervan ook op de hoogte zijn. Op het moment dat wij het nodig achten om de IB'er een kind te laten observeren waar wij zorgen over hebben dan worden ouders hiervan op de hoogte gesteld en vragen wij hier toestemming voor.

Het KIJK observatie instrument wordt 1 keer per jaar met de ouders besproken; Jaarlijks vinden er in de tweede week van april de 10-minutengesprekken plaats. Ouders kunnen op eigen initiatief intekenen op de intekenlijst die een aantal weken van tevoren opgehangen wordt. Wanneer wij zorgen hebben over een bepaald ontwikkelingsgebied bij een kind nodigen wij ouders uit voor een gesprek. Bijzonderheden rondom de ontwikkeling van het kind worden ook besproken bij de breng- en haalmomenten. Het persoonlijk contact tussen de ouders en de Pedagogisch professional vindt Minies erg belangrijk. Daarom zorgen wij er voor dat iedere ouder de ruimte krijgt om tijdens de breng- en/of haalmomenten informatie met de Pedagogisch professionals te delen. Ook wordt er tijdens deze momenten gezorgd voor een overdracht over het verloop van de dag.

Wanneer er behoefte is aan een gesprek tussen de ouders en de pedagogisch professional wordt er een afspraak ingepland. Een keer per jaar worden er 10-minuten gesprekken gehouden en kunnen ouder(s) of verzorger(s) zich daarvoor inschrijven. Bij een ouder 10-minuten gesprek wordt er ingezoomd op de ontwikkeling van het kind. Dit wordt uitgevoerd aan de hand van ons registratie instrument KIJK die wij gebruiken. Het 10-minuten gesprek wordt uitgevoerd door de mentor en een aanvullende pedagogisch professional. Het Kijk observatie en registratie instrument is een belangrijk middel om samen met de ouders de ontwikkeling van het kind goed in beeld te krijgen en te houden. Het registratieformulier wordt, na het verkrijgen van toestemming van de ouders, als het kind bijna 4 jaar is overgedragen aan de basisschool. Bij Minies betreft het altijd een warme overdracht, ongeacht of het kind VVE geïndiceerd is of niet.

2.2.7 DOORGAANDE LIJN MET HET BASISONDERWIJS

De doorgaande ontwikkelingslijn wordt in beeld gebracht middels het kind volgsysteem, observaties en oudergesprekken. Deze gegevens worden bewaard in het kind dossier. Wanneer een kind 3 jaar en 9 maanden is worden de KIJK! gegevens met toestemming van de ouders doorgestuurd naar school zodat zij deze gegevens ter beschikking hebben voor een goede start van het kind op de basisschool. Indien het niet mogelijk is om de gegevens door te sturen wordt er gebruik gemaakt van het formulier 'Naar groep 1'. Tevens zijn er ook kinderen die naar een BSO bij de huidige basisschool gaan.

Elk kind krijgt bij Minies een mentor toegewezen (zie hiervoor het pedagogisch beleidsplan). Wanneer het kind 4 jaar wordt en naar een buitenschoolse opvang elders gaat wordt er tijdens het eindgesprek met ouders besproken of het wenselijk is om de doorgemaakte ontwikkeling kenbaar te maken bij de nieuwe opvanglocatie. Indien dit wenselijk is en hier schriftelijk akkoord op gegeven wordt door ouders, dan wordt er telefonisch contact opgenomen met de nieuwe locatie om af te stemmen op welke wijze zij de informatie willen verkrijgen. Dit kan middels een telefonische overdracht of het toesturen van de observatie en registratiegegevens van KIJK! naar de betreffende locatie. Indien er tijdens de ontwikkeling specifieke aandacht is geweest voor het kind, dan wordt er een afspraak gemaakt met de locatieleider van de buitenschoolse opvang en volgt er een warme overdracht.

2.3 Ontwikkelingsstimulering doormiddel van Uk & Puk

Zoals al eerder benoemd is, stimuleert het VVE programma 'Uk & Puk' de kinderen op diverse ontwikkelingsgebieden, het is een totaalprogramma dat naast de spraak -en taalontwikkeling de sociaal-emotionele ontwikkeling, zintuigelijke ontwikkeling, motorische ontwikkeling en de eerste reken prikkels geeft. De activiteiten zijn zo vorm gegeven dat binnen elke activiteiten de mondelinge taalvaardigheden (spreken en luisteren) en de woordenschat worden gestimuleerd. Daarnaast zijn de activiteiten zeer gevarieerd en stimuleren zij de rest van de eerder genoemde ontwikkelingsgebieden ook optimaal. Activiteiten variëren van in de vorm, hierbij kan gedacht worden aan: spel (ook in de themahoeken), ontdekken & experimenteren, knutselen, voorlezen, expressie en tot slot beweging.

Ontwikkeling van de taalontwikkeling binnen Uk & Puk

Ieder dagdeel wordt er voorgelezen in de grote of de kleine kring. Voorlezen stimuleert de taalontwikkeling, de spel- en denkontwikkeling van kinderen. Bij de thema's worden woordenlijsten gebruikt aangevuld met specifieke woorden die in de activiteiten nadrukkelijk gebruikt worden. Woordjes die kinderen zelf aangeven bij hun beleving van het thema kunnen toegevoegd worden. De doelwoorden worden visueel gemaakt middels afbeeldingen binnen de groep. Dit gebeurt zoveel mogelijk met echte materialen en waar nodig met afbeeldingen.

Bij kinderopvang Minies stimuleren we de kinderen om veel te vertellen en actief bezig te zijn met taal. Interactie tussen de kinderen onderling wordt gestimuleerd als ook de interactie tussen het kind en de Pedagogisch professional.

De taalstimulering vindt ook plaats binnen het spel van de kinderen waarin de Pedagogisch professional een actieve en begeleidende rol speelt. Taalstimulering vindt zowel binnen als buiten plaats.

Ook tijdens het buitenspel zijn de Pedagogisch professionals bewust bezig met het uitlokken van taal.

Kinderen met een VVE indicatie binnen Uk & Puk

Aan de kinderen met een VVE indicatie worden extra taalactiviteiten aangeboden.

In een klein groepje of individueel worden (nieuwe) woorden aangeleerd vanuit de principes:

- oriënteren
- demonstreren
- verbreden
- verdiepen

Ontwikkeling van de motorische vaardigheden binnen Uk & Puk

Buitenspelen is een onmisbaar onderdeel tijdens het peuterprogramma. Bij kinderdagverblijf Minies krijgen kinderen de ruimte om te klauteren, te rennen, te oefenen met rijdend materiaal en met water en zand te experimenteren. We stimuleren de VVE kinderen om mee te doen. We streven ernaar om elke dag, ongeacht het weer, even naar buiten te gaan om kinderen de verschillende weersomstandigheden duidelijk te maken met taal. Ook als we binnen zijn bieden we activiteiten aan om de grote en de kleine motoriek te stimuleren. We laten kinderen daarbij veel zelf doen. Daar waar mogelijk wordt er gebruik gemaakt van de rol/speel ruimte.

Naast de grote motoriek is er ook aandacht voor de kleine motoriek en de senso-motoriek. De kleine motoriek wordt gestimuleerd door knip- plak- en kleurwerkjes, door het aanbod van puzzels, kralen etc. De senso-motoriek wordt gestimuleerd door te spelen met zand, water, mais, papier, scheerschuim etc.

Ontwikkeling van de beginnende rekenkunde binnen Uk & Puk

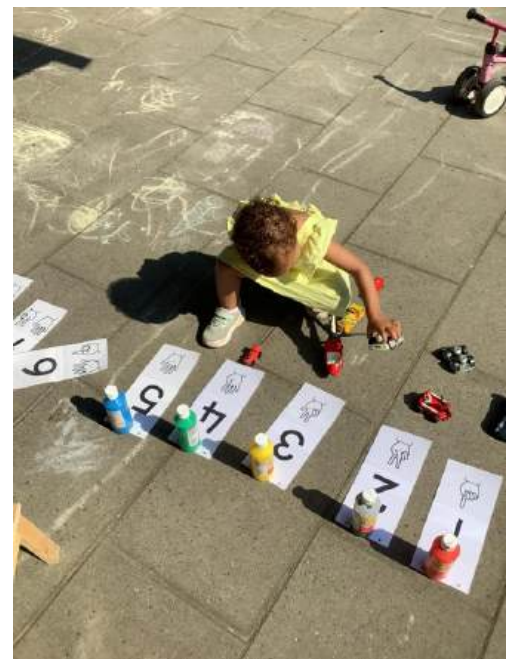
Spelenderwijs worden kinderen geconfronteerd met vaardigheden zoals beginnende gecijferdheid en ruimtelijke oriëntatie. Als we naar buiten gaan wordt er samen met de kinderen geteld wie er allemaal aan het wandeltouw staan.

Is iedereen aanwezig of is er een kindje niet. Verder worden er diverse spelactiviteiten en materialen aangeboden om de kinderen te prikkelen, toren bouwen en blokjes tellen, is deze hoog of laag etc. Tijdens het fruitmoment worden er verschillende gelegenheden aangegrepen om de begrippen meeste, minste, veel weinig etc. te benoemen.

Daarnaast komen er binnen het thema regelmatig activiteiten aan bod die de rekenontwikkeling stimuleren. De kinderen met een VVE indicatie stimuleren we extra hieraan mee te doen.

Ontwikkeling van de sociaal-emotionele ontwikkeling binnen Uk & Puk

De interactie tussen de kind(eren) en Pedagogisch professionals is van groot belang voor het emotioneel welbevinden van de kinderen en een veilige gehechtheid. Uk & Puk bestaat uit activiteiten die individueel of in een klein groep uitgevoerd worden waardoor de Pedagogisch professional goed kan inspelen op het kind en de relatie tussen haar en het kind. Waardoor de band tussen beide versterkt kan worden. Uk & Puk leert kinderen binnen de activiteiten omgaan met eigen

gevoelens, daarnaast stimuleren de activiteiten de omgang met de Pedagogisch professionals en de andere kinderen. De activiteiten geven de kans om positief voorbeeldgedrag te laten zien met betrekking tot de sociale competentie. Daarbij speelt Puk ook een belangrijk rol. Bijvoorbeeld doordat de Pedagogisch professional vraagt of de kinderen Puk willen troosten of helpen, ervaringen met hem willen delen of hem te helpen om een probleem of een conflict op te lossen. Veel activiteiten zijn gericht op samen een spel doen, samen zingen of samen bewegen. Hierdoor wordt het saamhorigheidsgevoel in de groep gestimuleerd en vergroot. Daarnaast stimuleren de verschillende activiteiten de normen en waarden ten aanzien van omgang met elkaar, door onderling samen te werken, beurten te verdelen, naar elkaar luisteren en te wachten op je beurt en tot slot ervaringen met elkaar te delen.

3. Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid is van groot belang bij de voorschoolse instellingen en bij het basisonderwijs. Deze betrokkenheid heeft een positief effect op de schoolloopbaan van het kind en op het goed kunnen functioneren van de instelling.

Voor veel ouders is het een spannend moment als hun kind voor het eerst naar het peuterprogramma of het kinderdagverblijf gaat. Het is aan kinderopvang Minies en onze professionals om ouders het vertrouwen te geven dat zij er samen met hen voor zorgen dat hun kind zich veilig en vertrouwd voelt en zich goed kan ontwikkelen.

De gemeente ziet erop toe dat de voorscholen op een adequate manier ouderbeleid voeren en heeft het onderdeel ouderbetrokkenheid een belangrijke plaats gegeven binnen het VVE-toezichtkader.

3.1 Doel van de ouderbetrokkenheid

Vanuit de overtuiging dat actieve betrokkenheid van ouders één van de belangrijkste factoren is in het ontwikkelingssucces van de kinderen bij Minies vinden wij het belangrijk de ouderbetrokkenheid meer te stimuleren en gestalte te geven. Hierbij worden de volgende doelen bereikt:

1. De ouders van kinderen zijn in beeld.
2. Kinderopvang Minies heeft kennis van de ouders die gebruik maken van hun diensten.
3. Er wordt rekening gehouden met de mogelijkheden en wensen van de ouders.

4. Ouders worden actief betrokken bij de ontwikkeling van hun kinderen.
5. Ouders worden gestimuleerd om naar de bibliotheek te gaan om prentenboeken te lenen. Het lidmaatschap van de bibliotheek is voor kinderen gratis.

3.2 Ouderbetrokkenheid in de praktijk

Ouders worden door de Pedagogisch professionals uitgenodigd voor een intakegesprek op de locatie. Er wordt met ouders besproken hoe het peuterprogramma eruit ziet op de peutergroep en welke verwachtingen er zijn vanuit de ouders. Bijzonderheden en wensen van ouders worden genoteerd.

Als uit het gesprek blijkt dat het kind extra VVE aanbod nodig heeft dan wordt er via de GGD een indicatie aangevraagd of kunnen ouders dit tijdens het bezoek bij het consultatiebureau aankaarten. Er wordt dan een extra dagdeel beschikbaar gesteld voor het kind.

BETROKKENHEID BIJ DE THEMA'S VAN UK EN PUK

Bij de start van een nieuwe thema worden de ouders hierover geïnformeerd: thema, periode, woorden, liedjes, versjes en eventueel bijzonderheden (spullen nodig, uitstapje). Ook wordt aan ouders gevraagd om materiaal dat aansluit bij het thema van thuis mee te brengen. Ouders krijgen tips en handvatten om het kind ook thuis bij de (taal)ontwikkeling te kunnen begeleiden. Op deze manier werken Pedagogisch professionals en ouders samen aan de ontwikkeling van het kind.

Het aanbod voor VVE wordt jaarlijks in de teamvergadering geëvalueerd. En een nieuwe planning wordt opgesteld. Dit wordt vervolgens gecommuniceerd met de oudercommissie. Bij accordering wordt de planning gedeeld met de ouders.

THUIS ACTIVITEITEN/NIEUWSBRIEVEN

Ouders worden op verschillende manieren uitgenodigd om thuis activiteiten met hun kind te doen die de (taal)ontwikkeling stimuleren.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Bij plaatsing van het kindje, krijgt elke ouder een geplastificeerde jaarkalender. Hier staan alle thema's in die we door het hele jaar uitvoeren. Ouders kunnen thuis dan aansluiten bij het thema wat op dat moment centraal staat binnen de opvang.
- Bij binnenkomst in de gang hebben we een grote thematafel staan. Hierop wordt het thema uitgelicht en hierdoor herkenbaar gemaakt voor ouders. Boekjes en thema materiaal ligt op tafel zodat ouder(s) en verzorgers suggesties krijgen voor het voorlezen van boeken thuis en het uitvoeren van activiteiten.

- Bij aanvang van een thema krijgen ouders ook nieuwsbrieven en een boekje met suggesties van boeken, activiteiten, werkbladen en uitjes die ze thuis kunnen uitvoeren. Dit is met name bedoeld voor kinderen die net wat extra aandacht nodig hebben op het gebied van taal of rekenen.

Er wordt een toelichting gegeven welke activiteiten, boeken, liedjes er aangeboden worden. De ouders krijgen een tas mee naar huis waarin materialen zitten die passen bij het thema. Er wordt samen met de ouders bekeken welke mogelijkheden er zijn om de materialen, in de thuissituatie, aan te bieden. Het belang van voorlezen wordt structureel onder de aandacht gebracht.

- Voor ouders waarvan de kinderen nauwelijks of niet de Nederlandse taal beheersen zijn er pictogrammen beschikbaar die de eerste basiswoorden aanduiden die belangrijk zijn binnen de groep. Deze mogen ouders mee naar huis nemen om ook thuis mee aan de slag te gaan.

OUDERPARTICIPATIE

- Tijdens de genoemde oudercontactmomenten wordt er met de ouders besproken hoe ze het hebben ervaren om thuis met de kinderen activiteiten te ondernemen, die passen bij het thema dat in de groep centraal staat. Er kunnen ook vragen worden gesteld door de ouders over de ontwikkeling van hun kind. Ook ervaringen kunnen worden uitgewisseld tussen ouders onderling.
- Ouders worden bij elke themaplanningsperiode uitgenodigd om in de groep te komen kijken naar de activiteiten die zijn ondernomen. Ook worden ze uitgenodigd om bij haal-en brengmomenten samen met hun kind te bekijken wat er bij de vertel- en thematafel is gebeurd.

- Verder hebben we een keer per kwartaal een ouderparticipatiemiddag op de VVE-groep. Ook hebben we jaarlijks een barbecue in de tuin, Sinterklaasfeest en diverse uitstapjes waar ouders zich voor op kunnen geven zoals met dierendag naar de kinderboerderij.

Stap B	reeds geboden hulp
<p>Welke maatregelen m.b.t. het hierboven beschreven zijn recentelijk genomen om het kind hulp te bieden? Denk aan integrale vroeghulp, JGZ, logopedie etc.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	

Stap C1 screening	Stap C2 contact met ouders
Zijn er recente toetsing gegevens en uitslagen van onderzoeken beschikbaar?	Hoe ervaren de ouders dit? Op welke manier worden de ouders betrokken bij dit proces? Middels gesprekken, aanreiken van oefeningen tussen kind en ouder

Stap D1 Wat wil ik bereiken? Doel	Stap D2 Hoe en wanneer ga ik dit doen?
Beschrijf concreet weke doelen wij willen bereiken, binnen welke periode en hoe we gaan meten of dit doel bereikt is.	Wat wanneer, waar en door wie wordt de hulp aangeboden?

Bijlage 2: Voorbeeld themaplanning

Hatsjoe		Week nr		
<u>Wie en wanneer</u>	<u>Wat</u>	<u>Doelen</u>	<u>Ontwikkelingslijnen</u> <i>Rood; observeren tijdens thema</i>	<u>Aantekeningen</u>
Ochtend Hele groep	Introductie Hatsjie! Hatsjoe! <i>Activiteit overnemen uit het boekje inclusief uitbreiding en moeilijkere variant, bekijk ook de ideeën.</i>	Woordenschat: - erg (heel) - niezen - helpen - snuiten - hoe - verkouden - hoesten - weggooien - de neus - de zakdoek Vaardigheden toepassen en uitbreiden: - Het kind geeft antwoordt op vragen van de pedagogisch medewerker. Hij zegt bijvoorbeeld waar Puk zijn zakdoek moet houden. - Het kind doet voor hoe hij hoest, niest en zijn neus snuit. - Het kind weet hoe je je voelt als je verkouden bent.	Omgaan met zichzelf; Bewustwording van zichzelf, begrijpen en benoemen van de emoties, opkomen voor zichzelf. Omgaan met anderen; Gevoel bij de groep te horen, aanwijzingen opvolgen. Zelfredzaamheid; Snuiten van de eigen neus. Spraak- en taalontwikkeling; Uitbreiden van de woordenschat, werken aan vervoegingen en zinsbouw. Cognitieve ontwikkeling; begrijpen en benoemen van verkoudheid.	
Middag	Sneeuwpop	Woordenschat: - de knopen - de sneeuwpop - wit - de wortel - de ogen - de neus - de hoed - de sjaal - Het kind heeft door dat de grootste bal onder moet. - Het kind leert hoe een sneeuwpop eruit ziet. - Het kind oefent met de pengreep.	Spraak- en taalontwikkeling; Leren van de begrippen die bij een sneeuwpop horen. Cognitieve ontwikkeling; Weten waar de ogen, neus, hoed en sjaal moeten komen. Ontluikende gecijferdheid; Kunnen seriëren van de sneeuwballen. Kleine motoriek; Oefenen van de pengreep bij een penseel.	
Ochtend Hele groep	Introductie Hatsjie! Hatsjoe!	Woordenschat: - erg (heel) - niezen - helpen - snuiten - hoe - verkouden - hoesten - weggooien	Omgaan met zichzelf; Bewustwording van zichzelf, begrijpen en benoemen van de emoties, opkomen voor zichzelf.	

	<p><i>Activiteit overnemen uit het boekje inclusief uitbreiding en moeilijkere variant, bekijk ook de ideeën.</i></p>	<p>- de neus - de zakdoek</p> <p>Vaardigheden toepassen en uitbreiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kind geeft antwoordt op vragen van de pedagogisch medewerkers. Hij zegt bijvoorbeeld waar Puk zijn zakdoek moet houden. - Het kind doet voor hoe hij hoest, niest en zijn neus snuit. - Het kind weet hoe je je voelt als je verkouden bent. 	<p>Omgaan met anderen; Gevoel bij de groep te horen, aanwijzingen opvolgen.</p> <p>Zelfredzaamheid; Snuiten van de eigen neus.</p> <p>Spraak- en taalontwikkeling; Uitbreiden van de woordenschat, werken aan vervoegingen en zinsbouw.</p> <p>Cognitieve ontwikkeling; begrijpen en benoemen van verkoudheid.</p>	
Middag	Sneeuwpop	<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de knopen - de sneeuwpop - wit - de wortel - de ogen - de neus - de hoed - de sjaal <ul style="list-style-type: none"> - Het kind heeft door dat de grootste bal onder moet. - Het kind leert hoe een sneeuwpop eruit ziet. - Het kind oefent met de pengreep. 	<p>Spraak- en taalontwikkeling; Leren van de begrippen die bij een sneeuwpop horen.</p> <p>Cognitieve ontwikkeling; Weten waar de ogen, neus, hoed en sjaal moeten komen.</p> <p>Ontluikende gecijferdheid; Kunnen seriëren van de sneeuwballen.</p> <p>Kleine motoriek; Oefenen van de pengreep.</p>	
Ochtend Kleine kring	<p>Lig je goed, Puk?</p> <p><i>Activiteit overnemen uit het boekje inclusief uitbreiding en moeilijkere variant, bekijk ook de ideeën.</i></p>	<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het bed - de pijn - het gaat (niet) goed - slapen - hoe gaat het? - vragen - het kusje - ziek - zorgen voor - liggen <p>Vaardigheden toepassen en uitbreiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kind wenst Puk welterusten en beterschap als hij Puk in bed stopt. - Het kind is aardig voor Puk en laat dit zien door voor Puk te zorgen. - Het kind gaat zachtjes en 	<p>Omgaan met zichzelf; Initiatieven nemen en volgen,</p> <p>Omgaan met anderen; Rekening houden met de anderen, de stap richting een ander durven nemen.</p> <p>Spraak- en taalontwikkeling; Uitbreiden van de woordenschat, werken aan vervoegingen en zinsbouw.</p> <p>Cognitieve ontwikkeling; Begrijpen en benoemen van de verzorging van een zieke, beseffen dat het gedrag iets te wege brengt.</p> <p>Grote motoriek; Op de tenen</p>	

		voorzichtig met Puk om en loopt op zijn tenen.	lopen. Morele competentie; Beseffen dat het eigen gedrag iets te weeg kan brengen bij een ander.	
Middag Kleine kring Zelfde kinderen als in de ochtend	Een kaart voor Puk Activiteit overnemen uit het boekje inclusief uitbreiding en moeilijkere variant, bekijk ook de ideeën. Aanpassing: Geen postzegels gebruiken bij versturen, geef uitleg dat de postzegel is om de postbode te betalen.	Woordenschat: - beterschap - de postzegel - de brievenbus - het potlood - de kaart - ruilen - de naam - schrijven - plakken - de tekening Vaardigheden toepassen en uitbreiden: - Het kind vraagt het aan een ander kind als hij iets van de ander wil gebruiken. - Het kind kiest uit meerdere kleurpotloden de kleur die hij wil gebruiken. - Het kind tekent en kleurt op de kaart. - Het kind weet waar de postzegel voor is en waar hij deze moet plakken.	Omgaan met zichzelf; Leren om te vertellen wat het wil. Omgaan met anderen; Leren van het goede moment aan te voelen om de ander aan te spreken. Zelfredzaamheid; Leert bedenken over het oplossen van de problemen. Spraak- en taalontwikkeling; Uitbreiden van de woordenschat. Ontluikende geletterdheid; Interesse krijgen in geschreven tekst (op een kaart). Cognitieve ontwikkeling; Inzien waarom er soms wel en soms geen postzegel nodig is. Kleine motoriek; Oefenen met de pengreep. Tekenontwikkeling; In deze oefening is te meten waar het kind zit in de tekenontwikkeling.	
Ochtend Kleine kring	Lig je goed, Puk? Activiteit overnemen uit het boekje inclusief uitbreiding en moeilijkere variant, bekijk ook de ideeën.	Woordenschat: - het bed - de pijn - het gaat (niet) goed - slapen - hoe gaat het? - vragen - het kusje - ziek - zorgen voor - liggen Vaardigheden toepassen en uitbreiden: - Het kind wenst Puk welterusten en beterschap als hij Puk in bed stopt. - Het kind is aardig voor Puk en laat dit zien door voor	Omgaan met zichzelf; Initiatieven nemen en volgen, Omgaan met anderen; Rekening houden met de anderen, de stap richting een ander durven nemen. Spraak- en taalontwikkeling; Uitbreiden van de woordenschat, werken aan vervoegingen en zinsbouw. Cognitieve ontwikkeling; Begrijpen en benoemen van de verzorging van een zieke,	

		<p>Puk te zorgen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kind gaat zachtjes en voorzichtig met Puk om en loopt op zijn tenen. 	<p>beseffen dat het gedrag iets te wege brengt.</p> <p>Grote motoriek; Op de tenen lopen.</p> <p>Morele competentie; Beseffen dat het eigen gedrag iets te weeg kan brengen bij een ander.</p>	
<p>Middag</p> <p>Kleine kring</p>	<p>Een kaart voor Puk</p> <p>Activiteit overnemen uit het boekje inclusief uitbreiding en moeilijkere variant, bekijk ook de ideeën.</p> <p>Aanpassing: Geen postzegels gebruiken bij versturen, geef uitleg dat de postzegel is om de postbode te betalen.</p>	<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beterschap - de postzegel - de brievenbus - het potlood - de kaart - ruilen - de naam - schrijven - plakken - de tekening <p>Vaardigheden toepassen en uitbreiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kind vraagt het aan een ander kind als hij iets van de ander wil gebruiken. - Het kind kiest uit meerdere kleurpotloden de kleur die hij wil gebruiken. - Het kind tekent en kleurt op de kaart. - Het kind weet waar de postzegel voor is en waar hij deze moet plakken. 	<p>Omgaan met zichzelf; Leren om te vertellen wat het wil.</p> <p>Omgaan met anderen; Leren van het goede moment aan te voelen om de ander aan te spreken.</p> <p>Zelfredzaamheid; Leert bedenken over het oplossen van de problemen.</p> <p>Spraak- en taalontwikkeling; Uitbreiden van de woordenschat.</p> <p>Ontluikende geletterdheid; Interesse krijgen in geschreven tekst (op een kaart).</p> <p>Cognitieve ontwikkeling; Inzien waarom er soms wel en soms geen postzegel nodig is.</p> <p>Kleine motoriek; Oefenen met de pengreep.</p> <p>Tekenontwikkeling; In deze oefening is te meten waar het kind zit in de tekenontwikkeling.</p>	
<p>Ochtend</p> <p>Kleine kring</p>	<p>Lig je goed, Puk?</p> <p>Activiteit overnemen uit het boekje inclusief uitbreiding en moeilijkere variant, bekijk ook de ideeën.</p>	<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het bed - de pijn - het gaat (niet) goed - slapen - hoe gaat het? - vragen - het kusje - ziek - zorgen voor - liggen <p>Vaardigheden toepassen en uitbreiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kind wenst Puk welterusten en beterschap 	<p>Omgaan met zichzelf; Initiatieven nemen en volgen,</p> <p>Omgaan met anderen; Rekening houden met de anderen, de stap richting een ander durven nemen.</p> <p>Spraak- en taalontwikkeling; Uitbreiden van de woordenschat, werken aan vervoegingen en zinsbouw.</p> <p>Cognitieve ontwikkeling;</p>	

		<p>als hij Puk in bed stopt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kind is aardig voor Puk en laat dit zien door voor Puk te zorgen. - Het kind gaat zachtjes en voorzichtig met Puk om en loopt op zijn tenen. 	<p>Begrijpen en benoemen van de verzorging van een zieke, beseffen dat het gedrag iets te wege brengt.</p> <p>Grote motoriek; Op de tenen lopen.</p> <p>Morele competentie; Beseffen dat het eigen gedrag iets te weeg kan brengen bij een ander.</p>	
<p>Middag</p> <p>Kleine kring</p>	<p>Een kaart voor Puk</p> <p>Activiteit overnemen uit het boekje inclusief uitbreiding en moeilijkere variant, bekijk ook de ideeën.</p> <p>Aanpassing: Geen postzegels gebruiken bij versturen, geef uitleg dat de postzegel is om de postbode te betalen.</p>	<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beterschap - de postzegel - de brievenbus - het potlood - de kaart - ruilen - de naam - schrijven - plakken - de tekening <p>Vaardigheden toepassen en uitbreiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kind vraagt het aan een ander kind als hij iets van de ander wil gebruiken. - Het kind kiest uit meerdere kleurpotloden de kleur die hij wil gebruiken. - Het kind tekent en kleurt op de kaart. - Het kind weet waar de postzegel voor is en waar hij deze moet plakken. 	<p>Omgaan met zichzelf; Leren om te vertellen wat het wil.</p> <p>Omgaan met anderen; Leren van het goede moment aan te voelen om de ander aan te spreken.</p> <p>Zelfredzaamheid; Leert bedenken over het oplossen van de problemen.</p> <p>Spraak- en taalontwikkeling; Uitbreiden van de woordenschat.</p> <p>Ontluikende geletterdheid; Interesse krijgen in geschreven tekst (op een kaart).</p> <p>Cognitieve ontwikkeling; Inzien waarom er soms wel en soms geen postzegel nodig is.</p> <p>Kleine motoriek; Oefenen met de pengreep.</p> <p>Tekenontwikkeling; In deze oefening is te meten waar het kind zit in de tekenontwikkeling.</p>	

